

Beantwoording vragen leden Auditcommissie op Managementletter 2019

Vraag 1) Het naleven van de Europese aanbestedingsregels is volgens HZG niet goed controleerbaar. Met name de decentrale besluitvorming wordt hierin als belemmerend gezien. Deze vorm van besluitvorming is volgens mij bewust gekozen in onze gemeente. Heeft HZG suggesties die aansluiten bij het handhaven van de decentrale manier van besluitvorming.

Antwoord:

Wij begrijpen de keuze voor decentrale inrichting van de organisatie. Dat zien wij uiteraard vaker terug bij vergelijkbare gemeenten. Met behoud van deze organisatiefilosofie zijn wel een paar maatregelen mogelijk en haalbaar, die wat betere waarborgen kunnen bieden. We noemen er een paar, zonder uitputtend te zijn:

- In plaats van spend-analyses achteraf (dus aan de hand van de verrichte inkooptransacties) te onderzoeken of er transacties zijn gedaan die Europees hadden moeten worden aanbesteed, zou de organisatie, bv olv de controller, al dan niet met hulp van een inkoopdeskundige, op basis van de begroting een analyse vooraf kunnen maken van voorgenomen inkoopvolumes op gebieden waarvan bekend is dat daar al snel aanbestedingsgrenzen worden overschreden. Te denken valt aan externe inhuur, brandstofcontracten, IT diensten, schoonmaak, groendonderhoud en dergelijke.
- Daarbij moet er dan niet alleen op crediteurniveau, maar juist op het niveau van gelijksoortige transacties, worden beoordeeld of op grond van de voorgenomen transactie(s) de grenzen dreigen te worden overschreden.
- Werken met “inkoopstratformulieren”, of iets dergelijks, een vorm van signalering van een voorgenomen transactie, vooraf langs de inkoopadviseur leiden. Deze kan op basis van zijn kennis van de regels en de volumes (bv is er elders in de organisatie het voornemen om dezelfde transactie te ondernemen) inschatten of er geclusterd en daarmee mogelijk Europees aanbesteed moet worden.
- Ook een verplichtingenadministratie / contractenregister, waarin budgethouders transacties inbrengen, maar waarbij zij ook voor de uitvoering van een transactie kunnen zien of er vergelijkbare transacties zijn geweest / lopen, waardoor per saldo de aanbestedingsgrenzen zullen worden bereikt en dus aanbesteding nodig is.

Dit type maatregelen aan de voorkant, neemt niet de basis van een gecentraliseerde organisatie weg, maar schept wel een aantal mogelijke waarborgen voor rechtmatig inkopen.

Vraag 2) Mbt de personeelsdossiers: Graag een reactie vanuit de organisatie. Het lijkt mij dat bij de overdracht van de personeelsadministratie hier afspraken over moeten zijn gemaakt.

Antwoord:

In de Dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Tynaarlo zijn geen nadere afspraken hierover gemaakt. We vinden dat zowel bij PSA (SDA als bij de gemeente Aa en Hunze de personeelsdossiers op orde dienen te zijn en dat de wettelijk vereiste documenten aanwezig behoren te zijn. In 2020 zullen we een check daar naar uit voeren, en voor zover niet aanwezig er voor zorgen dat deze opgenomen gaan worden. Tevens zal een addendum toegevoegd worden aan de samenwerkingsovereenkomst PSA, voortvloeiend uit de Samenwerking Drentse Aa, dat onder archivering (PSA) ook verstaan wordt zorgdragen voor inhoud en toevoegen documenten in de personeelsdossiers.

Vraag 3) mbt 4.4.1 HZG spreekt over een onduidelijke aanbestedingsprocedure. U geeft aan dat Europese regelgeving niet alleen naar prijs kijkt maar ook naar kwaliteit. U geeft vervolgens aan dat niet wordt toegelicht waarom bepaalde leveranciers gekozen zijn om producten aan de gemeente te leveren. Geeft u daarmee aan dat over de kwaliteitseisen in relatie tot de prijs onvoldoende informatie is vastgelegd?

Antwoord:

De woorden “onduidelijke aanbestedingsprocedure” staan niet in onze managementletter.

Wij zien deze vraag in het verlengde van vraag 1. Voor wat betreft de organisatorische kant verwijzen we daarom naar ons antwoord op vraag 1.

Wat we nog willen toevoegen als antwoord op deze vraag is het volgende:

- We signaleren dat Aa en Hunze, zoals diverse vergelijkbare gemeenten, door een spend analyse, met name op crediteuren niveau, onderzoekt of er transacties zijn geweest die Europees hadden moeten worden aanbesteed.
- We hebben geadviseerd om instrumenten te implementeren, om deze toets aan de voorkant in te bouwen.
- We hebben geadviseerd om ten aanzien van een aantal transacties die niet zijn aanbesteed, te onderzoeken en vast te leggen waarom die keuze is gemaakt, als er sprake is geweest van een bewuste keuze. Met name daar zit ons punt, want op het moment van afsluiten van de interimcontrole medio december hadden wij die argumentatie, zo die er is, niet ontvangen.

Dat betekent dus, dat wij nog geen inzicht hebben in de vastleggingen rondom deze transacties, dus ook niet weten of de kwaliteitseisen onvoldoende zijn vastgelegd.

Daarmee is dus het antwoord op de vraag, of wij hebben gesteld dat de kwaliteitseisen in relatie tot de prijs onvoldoende is vastgelegd: Nee, dat hebben wij niet geschreven en ook niet bedoeld, want dat inzicht hadden wij niet op het moment van schrijven.

Vraag 4) 4.4.2 Vraag voor de organisatie: Hoe kijkt u naar het advies van HZG om beter te documenteren of u heeft getoetst of de prestatie ook daadwerkelijk op het gewenste niveau is geleverd.

Antwoord: Bij de controle van de accountant is dit ieder jaar inderdaad een controlepunt. In overleg met de accountant, zal in de nieuwe Regeling Budgetbeheer een nieuw artikel opgenomen worden. Dit artikel zal luiden, dat wanneer de opdrachtgever tekent, hij daarmee aangeeft dat de levering heeft plaatsgevonden en daarmee akkoord is.

Vraag 5) 4.8. Volgens mij wordt de controle van de prestatie bij een PGB door Attenta uitgevoerd. Vraag aan de organisatie. Klopt dit?

Antwoord: Formeel is het een taak van de consultant (van Attenta) om met de cliënt te evalueren of het beoogde resultaat wordt/is behaald. In dat gesprek zal ook naar voren komen of de zorg daadwerkelijk is geleverd. Vanuit de gemeente worden periodiek de overzichten van het SVB gecontroleerd om te kijken of er signalen en of trends zichtbaar zijn.

Vraag 6) 4.1 Gaat in op IT en data veiligheid. Het advies van HZG over de rechten/ beheer accounts / autorisaties vond ik waardevol. Hoe wordt hier vanuit de organisatie naar gekeken.

Antwoord:

De aandachtspunten die HZG noemt staan op het netvlies. We nemen ze mee bij het opstellen van het jaarplan Privacy en Informatieveiligheid 2020.

Vraag 7) Ik zie dat de interimcontrole voor grofweg 3/4 is uitgevoerd (met name het inkoopproces is nog onderhanden). Wat is daarvan de reden?

Antwoord: Bij de Interimcontrole wordt door de accountant naar de significante processen (w.o. inkopen/aanbesteden) gekeken en de risico's voor de gemeente in beeld gebracht. De Interimcontrole is uitgevoerd in november 2019. Voor inkopen/aanbesteden waren toen nog niet alle facturen voor 2019 binnen, zodat de accountant nog geen oordeel kon geven. Overigens is dit beeld niet anders als voorgaande jaren. Bij onze vorige accountant Deloitte werd aan de hand van kleuren de stand van zaken bij diverse processen weergegeven.

Vraag 8) Wat zijn vanuit HZG de 3 belangrijkste begrotingsmaatregelen die Aa en Hunze voor 2020 in relatie tot de coronacrisis zou moeten nemen?

Antwoord:

Dat is een hele slimme, maar ook een vreselijk lastige vraag. Helder is, dat Corona nu enorme effecten heeft op de maatschappij, de gezondheid(sbeleving) van mensen, de economie, en ook op gemeenten. Ons bereiken nu vragen over de toepassing van het Noodpakket banen en economie, over het hoe omgaan met activiteiten subsidies die gemeenten hebben verstrekt, waarbij die activiteiten nu door het kabinet gecancelled zijn, maar deze vraag is nieuw.

Wij pleiten altijd voor scherpe risico-analyses, gemeentebreed, om een fundament te leggen onder het aan te houden weerstandsvermogen. Eerlijk gezegd hebben wij als accountants, net als onze klanten, een risico als de Corona-crisis zoals die zich nu manifesteert, wel eens benoemd, maar meer in de trant van dat dergelijke natuurrampen, want op die wijze hebben we het wel eens omschreven, zich naar hun aard niet laten inschatten.

En dat is ook hier wel een beetje zo. Gemeenten hebben ten aanzien van hun inwoners op verschillende gronden een zorgplicht, bijvoorbeeld inzake Wmo en jeugdwet, maar ook op het gebied van de inkomensvoorziening (Participatiewet). In het Noodpakket zitten maatregelen die zijn (of beter gezegd worden, want het is nog in bewerking) geënt op het BBZ. Dat bevat inkomensondersteuning (vooralsnog max 3 maanden) en een lening voor bedrijfskapitaal.

Het rijk zal dit noodpakket voor haar rekening nemen, maar om rechtmatig voorzieningen te kunnen verstrekken ligt op enig moment een begrotingswijziging voor de hand, een wijziging die als het goed is, voor de gemeente neutraal uitpakt.

Verder is Corona in die zin een open eind, dat we op dit moment niet weten hoe lang de beperkende maatregelen om vanuit het gemeentehuis te werken, en de andere beperkingen om de crisis te temperen, van kracht zullen blijven. We kunnen niet inschatten wat het betekent voor tal van instellingen waarmee de gemeente een relatie heeft (zorgaanbieders, gesubsidieerde instellingen, om een paar te noemen), en in hoeverre zij op grond van de gevolgen van de crisis een beroep zullen doen op de gemeente.

Blijven volgen hoe de economie, bijvoorbeeld de beurzen als indicator, reageert en beweegt, hoe zaken als werktijdverkorting en de vergoedingen daarvoor van het rijk, uitpakken, wat Corona betekent voor de voortgang van uw eigen gemeentelijke plannen en voornemens, en mogelijk op grond daarvan en op grond van de actuele ontwikkelingen zoals die in uw baten en lasten zichtbaar worden straks bij de eerste rapportage, kan het aan de orde zijn om begrotingswijzigingen door te voeren.

Vraag 9) In hoeverre is Aa en Hunze voorbereid voor het zelf afgeven van de financiële rechtmatigheid over 2021 in 2022?

Antwoord: Ingaande het verslagjaar 2021 zal niet meer de accountant, maar het college aan de raad een oordeel geven over de rechtmatigheid (bij de vaststelling door de raad van de Jaarstukken in juni 2022). Het is de bedoeling om in de 2^e helft van 2020 hiervoor de nodige stappen te gaan nemen. Inmiddels hebben een aantal medewerkers een voorbereidingscursus gevolgd voor het zelf afgeven van het rechtmatigheidsoordeel. In het voorjaar komt het rijk met een stappenplan. Zodra deze beschikbaar is zullen we actief college en raad informeren over de te nemen stappen. Wat we al weten is dat er goede afstemming nodig is met Assen en Tynaarlo vanwege onze samenwerking in WPDA verband.

Vraag 10) Duidelijk dat we een andere accountant hebben. Het is een goed leesbaar rapport met nogal wat opmerkingen richting de organisatie. Hoe denkt de wethouder/ de organisatie dit op te pakken en is er al overleg geweest tussen de wethouder en de accountant?

Antwoord: De Managementletter is vrij laat beschikbaar gekomen. De tijd tussen de aanlevering van de Managementletter en de eindcontrole (controle jaarrekening 2019), is daarom vrij beperkt. Een aantal verbeterpunten kan nog worden opgepakt voor de eindcontrole. Andere punten zullen in de loop van het jaar worden opgepakt (w.o. het afsluiten van raamcontracten). Tussentijds is er geen overleg tussen de accountant en de wethouder. Het eerstkomend overleg is bij de bespreking van het Verslag van bevindingen bij de Jaarstukken 2019 in mei. De contactmomenten staan ook vermeld in het Controleprotocol dat door de raad in december 2019 is vastgesteld.

Vraag 11: Wat gaat de organisatie dan wel het college doen met de aandachtspunten.

Antwoord: Door de organisatie zijn de aanbevelingen en aandachtspunten vanuit de Managementletter verzameld en voorzien van reacties. De te nemen stappen voor verbetering zijn voorzien van een tijdstip van uitvoering. Indien verbeteringen/veranderingen worden aangebracht, zal dat voor het begin van de eindcontrole dan wel in de loop van 2020 worden uitgevoerd. Over de Managementletter 2019 is op ambtelijk niveau overleg geweest met HZG. HZG is voor de gemeente de nieuwe accountant; een jaar waarin beide partijen aan elkaar moeten wennen en dat bij de controle ook meer tijd vergt. Dat is ook 1 van de redenen dat de ML 2019 later is gekomen maar ook waarom wij meer tijd nodig hebben om de aanbevelingen te analyseren en eventueel op te volgen.